

**MİLLÎ MÜCADELE'DE KARA HARP OKULU:
FOTOĞRAFLARLA ANKARA ABİDİNPAŞA KÖŞKÜ
SINIF-I MUHTELİFE ZABİT NAMZETLERİ TALİMGÂHI**

Dr. Ali GÜLER*

ÖZET

Türk ordusunun subay ihtiyacını karşılamak için açılan Harp Okulu, değişik şartlardan dolayı zaman zaman farklı yerlerde, binalarda eğitim ve öğrenime devam etmiştir. Milli Mücadele sırasında diğer bazı kurumlarımız gibi, Harp Okulu da İstanbul'u terk ederek Ankara'ya gelmiş, Abidinpaşa Köşkü'nde toplanabilen öğrencilerle birlikte eğitim ve öğrenime başlamıştır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulduktan sonra tekrar İstanbul Pangaltı'daki eski binasına dönen Harp Okulu, 1936'ya kadar eğitim ve öğretime orada devam edecektir.

Bu araştırmada ilk defa yayınlanan fotoğraflarla, hakkında çok az şey bilinen Abidinpaşa Talimgahı ve buradaki faaliyetler, önemli ölçüde aydınlatılmış olmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Harp Okulu, Abidinpaşa Köşkü, Milli Mücadele.

---

* Kara Harp Okulu Dekanlığı Tarih Öğretim Üyesi.

ABSTRACT

The Military Academy was established in order to supply the demand for officers in the Turkish army. Due to various reasons, education and training were conducted in different buildings and locations from time to time. The Military Academy, like some other institutions, moved from Istanbul to Ankara during the period of National Struggle. Education and training started with the cadets who were able to get together in the House of Abidinpaşa. After the State of Turkish Republic had been founded, the Military Academy moved back to its original building in Pangaltı, Istanbul and continued its education and training activities there until 1936.

In this research, the training field of Abidinpaşa, about which little is known, and the activities there are comprehensively brought to light through the photographs which are issued for the first time.

Key Words

Military Academy, House of Abidinpaşa, National Struggle.

A. Bir Büyük Misyonun Okulu

Türk ordusunun subay ihtiyacını karşılamak amacıyla 1834 yılında açılan Harp Okulu, pek az okula nasip olabilecek bir büyük misyon yüklenmiştir. Bu yönüyle Türk tarihi içinde, milletimizin kaderini etkileyecek çapta önemli roller üstlenen Harp Okulu, zaman zaman ülkenin ve devletin bekasının teminatı olurken; zaman zaman da milletimizin çağdaşlaşma azminin bir temsilcisi olmuştur. Yunus Nadi, 30 Ağustos 1934'de kutlanan "Harbiye Mektebi'nin Yüziüncü Yıldönümü" vesilesi ile yazdığı bir yazıda, Harp Okulu'nun bu tarihî misyonunu şu şekilde ifade etmektedir:

"Umumî Harbin hitamından sonra muharip bütün milletler gibi Türkiye de pek yorgun ve bitap düşmüştü. Mütareke bizi bu halde bulmakla beraber güya galip devletlerin üzerimize çullanmaları ile silahlarımızdan tecrit olunarak daha perişan bir vaziyete düşürülmüştük. Nihayet hayatımıza suikast eden kararlara karşı bütün milletçe isyan etmeye kalkıştığımız zaman elde silah yok, fakat ortada yarım yamalak olsa da bir ordu kadrosu vardı. Bu kadro iskeletinin şahıs noktalarını zabitlerimiz teşkil ediyorlardı. Umumî harpte binler ve binlercesi ölen zabitlerimizin arda kalanları. İşte bu kadro bize Harbiye Mektebi'nin yadigârı idi, ona istinat ederektir ki, millî orduyu yeniden teşkil ettik ve bu millî ordu ile millî kurtuluş neticesine varmağa muvaffak olduk. En sonları en parlakları olmak üzere Harbiye Mektebi'nin yüz senelik hayatı bu memleketin hayatında destanlar teşkil edecek safhalar arz ederek devam etmiştir. Nitekim, gene bu mektep sayesinde ki, bugün Türk ordusu daima daha fazla olmakta devam eden muazzam bir kudretin sahibi bulunmaktadır. Bizi Cumhuriyet rejimine götüren idrak ve irfanın bile bilhassa Harbiye Mektebi'nden doğmuş ve oradan kuvvet almış olduğunu iddia etmekte hata yoktur.

Rejim milletindir, ona şüphe yok. Harbiye'mizin çocukları da bu milletin çocuklarıdır, bu da çok malûm bir hakikattir.

Cumhuriyet ordusu gündelik siyasetle uğraşmayan, fakat millî halâş ve beka şartlarının ancak yeni rejimde olduğunu bilen, kendi işi ile gücü ile meşgul heybetli bir kudrettir Harbiye Mektebi, bu mütekasif kuvvete daima yeni cereyanlar ve yeni elemanlar akıtan çok feyizli bir pınardır.

*Yüzüncü yıldönümü münasebeti ile önünde hürmetle eğildiğimiz bu şanlı müessesemizin, bundan sonra memlekete daha büyük ve daha şerefli hizmetler görüp gideceğinde bizim zerre kadar şüphemiz yoktur."*¹

B. "Kara Günlerde" Aydınlığı ve Umudu Temsil Eden Harbiye

Bilindiği gibi; Mondros Mütarekesi, Türk tarihinde yepyeni bir sayfa açmıştır. Mütareke'nin imzalanmasından hemen sonra bir iki gün içinde başlayan fiilî işgaller; Türk milleti için, ilerde Süleyman Nazif'e "*Kara Bir Gün*" isimli makalesini yazdırtacak kadar kararmış, umutsuzluklarla dolu günleri başlatmıştır. Şüphesiz bütün kurumlar gibi Harbiye de bu ortamdan etkilenecek; zorluklarla boğuşarak tarihî misyonu devam ettirme yolu ve gayreti Harbiye'yi değişik yerlere ve ortamlara "savuracak"tır.²

Birinci Dünya Harbi'nin patlak vermesinden sonra 4 Ağustos 1914'de Pangaltı'daki Harbiye Mektebi, birinci sınıf kıdemsiz öğrencileri de "kıdemsiz asteğmen" olarak mezun edilip kapanmıştı. 30 Ekim 1918'de Mondros Mütarekesi imzalandıktan hemen sonra savaş içerisinde açılan ve Harp Okulu'nun işlevini gören "*İstanbul İhtiyat Zabıt Namzetleri Talimgâhu*" lağvedilmiş; fakat, aynı yerde "*Muvazzaf Zabıt Namzetleri Talimgâhu*" açılmıştır. Yeni talimgâhın öğrencileri, Kuleli ve Edirne Lisesi'nden gelenlerle 1918 Şubatında liseyi bitirip talimgâha sevk edilen, fakat talimgâhu henüz bitiremeyen öğrencilerdi. Sayıları 600'e yaklaşan bu öğrencilerden 3'er bölümlü iki tabur meydana getirildi. "*Muvazzaf Zabıt Namzetleri Taburu*" adı verilen bu teşkilâtın yanı sıra eğitim öğretim devresini bitiremedikleri için geriye bırakılmış olan 450 öğrenciden de başka bir tabur kuruldu. Buna da "İhtiyat Zabıt Namzetleri Taburu" adı verildi. Meydana getirilen alayın öğrencileri Harp Okulu birinci sınıfı olarak eği-

1 Y. Nadi, "Harbiye Mektebinin Yüzüncü Yıldönümü", *Cumhuriyet*, 31. 08. 1934.

2 Bu bölümde verilen bilgiler çoğunlukla şu çalışmadan alınmıştır: T. Ünal, "Harp Okulu Tarihi", *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, C: IV., Sayı: 21 (1969), s. 59-62. Ayrıca bakınız: İ. Kurtcephe-M. Balcıoğlu, *Kara Harp Okulu Tarihi*, Kara Harp Okulu Matbaası, Ankara, 1991, s. 68 vd.

time tabi tutuldular. 1918'den 1919 Kasımına kadar faaliyet gösteren talimgâh bir taraftan ders ve eğitime devam ederken, bir yandan da Kayış Dağını üs tutup Pendik, Maltepe, Bostancı bölgesine baskınlar yaparak Türkleri katleden ve mallarını yağma eden Rum çetelerine karşı bölgeyi korudu. Bölüklerden bir kısmı ders yaparken, bir kısmı nöbet tutup, devriye geziyor, bazıları da Rumlarla çatışmalara giriyorlardı. Bu görevlerini, talimgâh Halıcıoğlu'na taşınmaya kadar başarı ile sürdürdüler.

Bu sırada İstanbul'un fiili olarak işgali üzerine İngiliz İşgal Kuvvetleri Komutanı General Wilson, 13 Aralık 1918'de bizzat Harp Okulu'na gelerek, binanın dört gün içerisinde boşaltılmasını istedi. Ardından okula gelen Harbiye Nazırı Ahmet İzzet Paşa'ya durum iletilmişse de taşınma için gerekli olan hiç bir araç verilmediği gibi; yeni bina da gösterilmemişti. 16 Aralık Pazartesi günü tekrar okula gelen Wilson, beş saat içinde kışlaları işgal edeceğini bildirmiştir. Dolap ve karyolaların büyük bir kısmı okulda bırakılarak alelâcele Harbiye civarında bulunan Sarıyer Amele Taburu'nun oturduğu bir binaya sığınmıştır. I. Dünya Savaşı sırasında bina, "hastaneye" çevrildiğinden, mevcut hastalar taşınma sırasında pek büyük zorluklar çekmişlerdir.

Okulun sancağı, bayrak ve forsları da aynı binaya taşınmıştır. Harap bir binaya taşınan hastane ile Harp Okulu'nun da bağlı bulunduğu Askeri Okullar Müdürlüğü, daha sonra Kuleli' ye nakledilmiştir. Harbiye binası işgal edilirken Rumların da tahrik ve teşviki ve General Wilson'un emriyle bir İngiliz subayı "Muvazzaf Zabıt Namzetleri Talimgâhı"na gelmiş, "Pendik'ten Kartal civarına kadar olan yerlerin 24 saat içinde boşaltılmasını, buraların İngilizlerce işgal edileceğini, nakledilmemiş her eşyaya da el koyacaklarını" söylemiştir. 24 saat içinde talimgâhın tahliyesi mümkün olamayacağından, süreyi uzatmak için girişimlerde bulunuldu ve süre 48 saate çıkarıldı. İki gün içerisinde, hava şartları çok ağır olmasına rağmen Pendik'ten Bostancı' ya taşınma işlemi gerçekleştirildi. Söz konusu talimgâh 5 Ağustos 1919'da lâğvedildi. Fakat Bostancı merkez olmak üzere Suadiye ve Erenköy'de biri Edirne Lisesi'nden, diğeri Kuleli' den mezun olup, talimgâha gönderilen öğrencilerden iki bölüklü bir tabur meydana getirildi. Adına "Harp Okulu Taburu" denildi. Harp Okulu birinci sınıfı-

nın dersleri aynen okutuldu. Lağvedilen "*Muvazzaf Zabıt Namzetleri Talimgâhi*" öğrencileri arasında henüz öğrenimlerini bitirmeyenler vardı. Bunlardan da bir tabur teşkil edildi. Ayrıca daha önceki ihtiyat Zabıt Namzetleri Talimgâhi'nda bulunup da derslerini bitiremeyenlerden "*Talim Kıtaları*" adı ile bir tabur oluşturuldu. Bu üç karma taburdan bir alay, yani "*Harbiye Alayı*" kuruldu. Böylece Birinci Dünya Savaşı'ndan beri adı ve yeri belirsizleşen Harbiye 5 Ağustos 1919'da yeniden kurulmuş oluyordu. Harbiye Alay Komutanı Miralay Hasan Tosun Bey'di. Alay, Harp Okulu'nun birinci sınıf eğitim-öğretim programını uyguluyordu.

Harbiye Alayı'nın bir öğrenci taburu ve komutanlığı Kuleli'de, diğer iki taburu da Bostancı'daydı. Burada bulunanlar Kasım 1919'da "Subay Namzedi" olarak asteğmenliğe yükseltilmişlerdir.

Bostancı'daki Rumlar buradaki taburların, İngilizler de Kuleli' de bulunan taburun kaldırılmasını isteyince, buralardaki öğrenciler 20 Aralık 1919'da Halıcıoğlu'daki Mühendishâne-i Berri-i Hümayun'a taşınmışlardır. Daha önce planlanan bu taşınma sorunsuz gerçekleştirilmiştir. Buradaki Topçu Harbiye'si öğrencileri ile birleşen Harbiye hemen eğitim ve öğretime başlamıştır. Bostancı'dan getirilen asteğmen öğrencilere Harp Okulu ikinci sınıf dersleri, Kuleli'den gelenlere Harp Okulu birinci sınıf dersleri gösterilmiştir. Her sınıfın ders ve programları; Birinci Dünya Savaşı'ndaki gelişmelere, tecrübeye ve sınıfların ihtiyaçlarına göre belirlenmiştir.³

Harp Okulu 20 Nisan 1920'de tekrar kapanmak zorunda kaldı. Çünkü 16 Mart 1920'de İstanbul resmen işgal edilmişti. Şehzadebaşı faciasından sonra Halıcıoğlu'ndaki öğrencilerin de aynı sona uğramamaları için gerekli tedbirler alınmıştı. Ancak bir süre sonra okulda öğrenci sayısının az olduğu bir zamanda İngilizler okul binasını işgal etmişlerdir. Bunun

---

3 Merhum Tahsin Ünal, adı geçen çalışmasında bu bilgileri Harp Akademileri Şube Müdürü Kurmay Yarbay Asım Eren (sonradan general) (Sicil No: 336-105)'in "*İstanbul'da Müttarake Yıllarında Harp Okulu Tahsili Hakkında Hatıralarım*" başlığı ile yazdığı anılarına dayandırmaktadır. Daktilo ile bir sayfa olan bu anılar, Dr. T. Ünal'ın evrakı arasında tarafımıza intikal etmiştir, özel arşivimizde bulunmaktadır. Bu belge için Ekler'e bakınız.

üzerine alınan bir kararla okulda eğitim ve öğretim tatil edilmiştir. Evciler İstanbul'a ailelerinin yanlarına, olmayanlar Kuleli'ye taşınmışlardır. Öğrenciler burada da baskılara uğramışlardır. İngilizler Kuleli'yi "*Ermeni Yetimhanesi*" yapmak bahanesiyle işgal edince, öğrenciler durumu protesto etmişlerdir.

Açıktaki kalan Kuleli ve Harp Okulu öğrencileri Kağıthane'de Sünnet Köprüsü yanında çadırlardan kurulu bir ordugaha yerleştirildiler. Bir aylık bir süre çok kötü şartlarda çadırlarda geçirildikten sonra, 1 Ağustos 1920'de Harp Okulu Eyüp'deki İplikhane'ye taşındı.

Çok harap bir halde olan yeni Harp Okulu binasında görevliler oturacak oda bulmakta zorluklarla karşılaştılar. Öğrencilerin sayısı da azalmıştı. Çünkü evci olanlar evlerine gitmiş, bir kısmına izin verilmiş, bir kısmı da ülkesinden düşmanı kovmak için Anadolu'daki "*Millî Hareket*"e katılmıştı. Yine bazıları da Halıcıoğlu'ndaki binanın işgalinden önce asteğmen ve teğmen rütbesiyle kıtalara gönderilmişlerdi. Anadolu'ya kaçan öğrencilerden bir kısmı Abidinpaşa Köşkü'nde açılacak talimgâha alınmışlardır.

İstanbul'da Kuleli öğrencileri Maçka'dan Beylerbeyi'ne taşınınca, Maçka'da onlardan boşalan binaya İplikhane'deki Harp Okulu getirildi. Adı "*Zabitan Mektebi*" olmuştu. Bu mektep, doğrudan doğruya Genelkurmay Başkanlığı'na bağlandı. Çünkü 14 Ağustos 1920'de askerî okullarla ilgilenen "*Mekâtib-i Askerî Müdüriyet-i Umumiliği*" lâğvedilmişti. Bu sırada eğitim ve öğretim yapılamıyordu.

12 Eylül 1921'de bu defa Maçka Kışlası İngilizlerce işgal olundu. Bunun üzerine okul Zeytinburnu Kışlasına taşındı. Burada 15 Eylül 1921'den 16 Ağustos 1922'ye kadar kaldıktan sonra Harp Okulu, yahut son adıyla "*Zabitan Mektebi*" Ekim 1922'de lâğvedildi.

Bu sıralarda, Anadolu'da süren Millî Mücadele sonunda düşman Büyük Taarruz'la denize dökülmüş, Milli Kuvvetler İstanbul kapılarına dayanmışlardı.

C. Harbiye Milletinin Kalbinin Attığı Yerde

Harp Okulu' nun Kurtuluş Savaşı'nda önemli bir yeri vardır. İstanbul'la ilişkisini kesen Ankara Hükümeti'nin İstanbul'daki Harp Okulu'ndan bir şey beklemesi düşünülemezdi. Bu yüzden subay ihtiyacını karşılamak üzere 1 Temmuz 1920'de Ankara Cebeci'de Abidinpaşa Köşkü civarındaki barakalarda "*Sınıf-ı Muhtelif Zabıt Namzetleri Talimğâhı*" açıldı. Talimğâh kısa yoldan millî ordunun ihtiyaç duyduğu subayı yetiştirmek amacıyla kurulmuştu. Eğitim öğretim süresi bir sene idi ve 3 devreye ayrılmıştı. Talimğâhın ilk öğrencileri yedek subay öğrencileriyle Harp Okulu ve Kuleli'nin muhtelif sınıflarından Anadolu'ya kaçabilen öğrencilerdi. Daha önce Anadolu'ya geçen Harp Okulu öğrencilerinin eğitimlerini tamamlayabilecekleri bir okul olmadığı için kimisi birliklere kimileri de çete reislerinin yanlarına verilmişlerdi. Talimğâhın açılmasıyla dağınık durumda olan bu gençler bir okul etrafında toplanmışlardır.

Talimğâh üç devre üzerinden teşkil olmuştu. Birinci devreye Zabıtân Mektebi'nden (Harp Okulu), ikinci devreye idadilerden ve üçüncü sınıfa ise Harp Okulu ve Kuleli'nin çeşitli sınıflarından gelen öğrenciler alındı. Daha sonra İstanbul ve Anadolu'dan gelen gençlerle beslenen talimğâh, ilk mezunlarını Ekim 1920'de verdi. Öğrenciler asteğmen olarak mezun oldular. Yüzbaşı Rusuhi komutasında 42 kişilik bu öğrenci grubunun diplomalarını Mustafa Kemal ve Fevzi Paşalar verdiler. İlk zamanlarda talimğâh yalnız piyade ve süvari subayı çıkarıyordu. Ankara'da topçu sınıfına ayrılanlar Ekim 1921'de Konya'da açılan "*Topçu Zabıt Namzetleri Talimğâhı*"na gönderiliyorlardı. Daha sonra topçu ve diğer sınıflar da Ankara'daki talimğâha yerleştirildiler. Talimğâhta öğrenciler barakalarda ve yerlerde ders görüyorlardı. Sınıflarda sıra yoktu.⁴

Talimğâhta ilk ders programı şu şekilde idi: Önce; "*Piyade Talimnamesi, Makineli Tüfek Talimnamesi, Atış Nazariyatı, Seferiye, Topoğrafya,*

4 1923'de barakada yapılan bir Fransızca dersinin fotoğrafı için Ekler'e bakınız.

Terbiye-i Askeriye" dersleri okutuluyordu. Müessese geliştikçe ders programında bazı tadilat yapıldı. Talimgâhın üç devresinde şu dersler okutuluyordu:

1 nci Devre: Piyade Talimnamesi, Endaht Nizamnamesi, Dahiliye Kanunnamesi, Ceza Kanunnamesi, Seferiye, Topografya, Hıfzıssihha, Kitabet, (Farsça), Talim Ve Ameliyatı.

2 nci Devre: Piyade Talimnamesi, Endaht Talimnamesi, Ceza Kanunnamesi, Topografya, Farsça, İstihkam, Hıfzıssihha, Esliha, Talim Ameliyatı.

3 ncü Devre: Piyade Makineli Tüfek Talimnamesi, Tabya Ve Seferiye, Topografya, Esliha, İstihkam, Kitabet-i Askeriye, Talim, Tabiye, Seferiye ve Topografya Tatbikatları.⁵

Ayrıca Cumartesi, Pazar, Pazartesi ve Salı günleri 7-8 saat talim, akşam ve gece dersleri yapılıyordu. Çarşamba günü tamamen tatbikat, Perşembe umumi temizlik ve muayene ile geçiyordu.

Buradan çıkan subayların hepsi milli iman ve iradeye sahipti. Hepsi de muharebe meydanlarında kahramanca vuruşmuş, bilhassa Sakarya ve Büyük Taarruz'da düşmanı mağlup etmekte büyük rol oynamış, vatana cömertçe kanını akıtmış şehit ve gazi olmuşlardır.

Müdafaa-i Milliye Vekaleti ve Genelkurmay Başkanlığı önemli bir misyon üstlenen talimgâhla çok yakından ilgilenmişlerdir. Nitekim 28 Aralık 1920'de okulu teftiş eden Fevzi Paşa, gördüğü eksikliklerin hemen tamamlanmasını istemiştir. Fevzi Paşa'nın gördüğü eksiklikler ve istekleri şunlardı:

"1. Öğrenciye hiç elbise verilmemiş, kaputları vücutlarına uydurulamamıştır. Yatakları da perişan bir durumdadır. Bunun için öğrencilere

---

⁵ Gerek teknik, gerek askerî bu derslerin yapılışı ile ilgili fotoğraflar için Ekler'e bakınız.

hemen elbise dağıtılmalı, okula iki terzi nefer tahsisi ile bir dikiş makinesi verilmelidir. Kaputlar öğrencilerin vücutlarına uydurulmalıdır.

2. *Bundan başka öğrenciye birer manevra kayışı ile portatif kazma ve kürek verilmelidir.*

3. *Öğrencinin koşulları ile okula tahsis edilen barakanın eksik kiremitleri tamamlanmalıdır.*

4. *Okula hizmet eden 58 erin tamamı kaputsuzdur. Bunlara kaput sağlanmalıdır."*

Fevzi Paşa'nın yukarıdaki yazısında talimgâh için Mekteb-i Harbiye ifadesini kullanması, daha 1920 yılında Harp Okulu'nun Ankara'da Millî Mücadele saflarında yer aldığını göstermektedir.

Abidinpaşa Talimgâhi'ndan mezun olan subaylar cephelerde büyük yararlıklar göstermişlerdir. Özellikle Sakarya ve Büyük Taarruz'da düşmanın mağlubiyete uğratılmasında rol oynamışlardır.

Millî Mücadele'nin başarıyla sonuçlanmasından sonra Harp Okulu ile ilgili düzenlemelere gidildi. İlk önce Mekâtib-i Askeriye Müfettişliği kuruldu. Ankara'daki Abidinpaşa Talimgâhi, 1 Nisan 1923'de eldeki kısıtlı imkanlara rağmen, Harp Okulu'na dönüştürüldü. Bu imkânsızlıklar daha sonra giderilmeye çalışılacaktı. Okul, 1923'te barış kadrosunda gösterilen kadro ile teşkilâtlandı. Okul "*Harp Okulu*" ismini aldı. Açılış törenine Ankara'da bulunan bakanlar, komutanlar, milletvekilleri, subaylar ve Konya'daki topçu subayları davet edildi. Aralarında Dışişleri Bakanı İsmet Paşa, Millî Savunma Bakanı Kâzım Özalp Paşanın da bulunduğu davetliler katılmıştır. Törende önce Talimgâhın yetiştirdiği subaylardan şehit olanların ruhları taziz edildikten sonra yeni Harp Okulu talebeleri eğitim ve öğretime başladı.⁶

⁶ Bu töreni gösteren fotoğraf için Ekler'e bakınız.

Okulun eğitim öğretim süresi iki sene idi. O sırada, Ankara'da bulunan Sınıf-1 Muhtelif Zabitân Namzetleri Talimğâhlarıyla, Topçu Talimğâhında bulunan öğrenciler birinci sınıfı teşkil edecek ve 1 Ağustos 1923 tarihine kadar bu öğrenciler ikinci sınıf öğrenimine hazırlanacaktı. 1 nci sınıf üç aylık öğretimden sonra Ankara'da imtihana tabi tutuldu. Başaranlar ikinci sınıfa geçtiler. Böylece ikinci sınıf da teşekkül etmiş oldu.

Okulun açılması ile birlikte Mekteb-i Askeriye Müfettişliği'ne Yarbay Naci Bey, Harp Okulu Komutanlığı'na Kurmay Albay Hayri Bey tayin edildi. İstanbul'dan nakilden önce Genelkurmay Başkanlığı'nın emri ile Kâzım Karabekir Paşa başkanlığında bir komisyon kurularak, Harp Okulu'nun yeni statüsü hazırlandı. Ders programları iki seneye göre düzenlendi. Her sınıf, bir bölük kabul edildi. Okulda mevcut sınıflar için (Piyade, Süvari, Topçu, Sınıf-1 Fenniye, İstihkâm ve Muhabere) grup amirleri teşkil olundu.

Okul kadrosuna bir müdür muavinliği konuldu. Bu kadrolara şu kişiler tayin olundu: Okul Komutan Vekilliği'ne Kurmay Albay Hayri Bey, Piyade Grup Amirliği'ne Yarbay Mehmet Ali Bey, Topçu Grup Amirliği'ne Albay Naci Bey, Sınıf-1 Fenniye Amirliği'ne Albay Muhtar Bey, Muhabere Grubu Amirliği'ne Yarbay Abdullah Bey, Süvari Amirliği'ne Binbaşı Feyzi Beyler.

D. İstanbul'a Dönüş

Zaferden sonra İstanbul İtilâf Devletleri işgalinden kurtarılınca, Pangaltı'ndaki tarihî Harp Okulu binasından yabancı bayrak indirilmişti. Okul, 17 Eylül 1923'te⁷ Ankara'dan İstanbul'a nakledildi. Birinci sınıfa yeniden askerî liselerden ve sivillerden öğrenci alındı. Okul tam kadro ile İstanbul'da faaliyete geçti. Harp Okulu Ankara'daki yeni binasına taşın-

---

⁷ Bu tarih bazı araştırmalarda 25 Eylül, bazılarında da 27 Eylül olarak verilmektedir. Bu tarihlerden özellikle 25 Eylül tarihinin okulun İstanbul'a varış tarihi olması muhtemeldir.

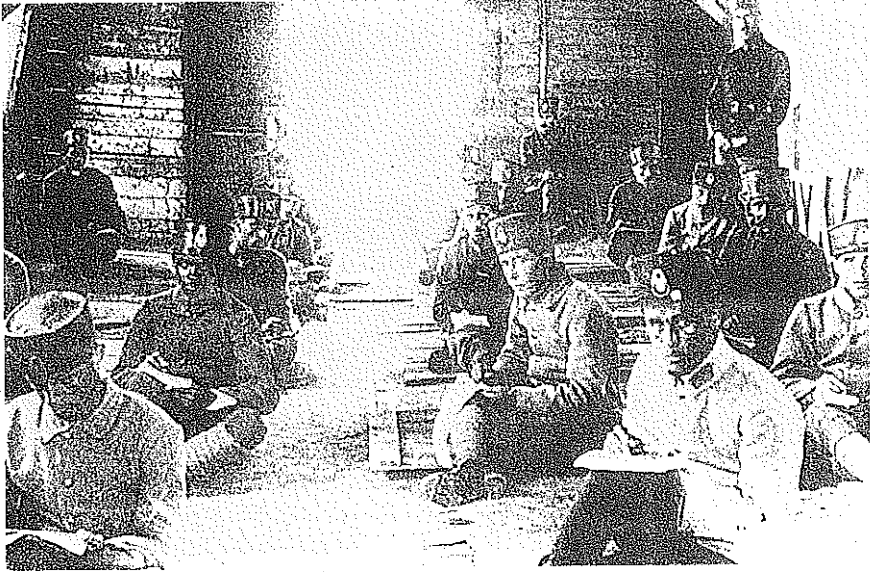
rak eğitim ve öğretime başlayacağı 1936'ya kadar, Mustafa Kemal'in de hem "*Harbiye*" hem de "*Akademi*" öğrenimini gördüğü Pangaltı'daki binada faaliyetlerini sürdürecektir.

MİLLÎ MÜCADELE'DE KARA HARP OKULU:
FOTOĞRAFLARLA ANKARA ABİDİNPAŞA KÖŞKÜ

435

Ankara'da 1 Temmuz 1920'de kurulan "Zâbit Namzetleri Talimgâhı"nın "Harp Okulu" adını alış töreninde Dışişleri Bakanı İsmet Paşa, Gen. Kâzım Özalp ve diğer subaylar (1 Nisan 1923).

Harp Okulu'nda Fransızca dersi (1923)

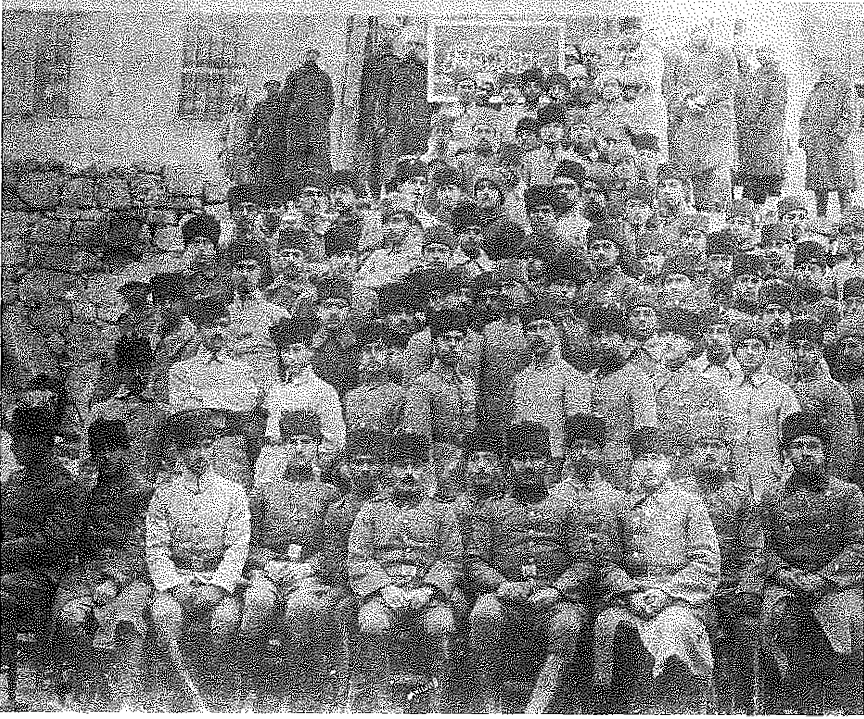
Talimghah'ta Öğrenciler Eğitimde

Talimghah'ta Öğrenciler Eğitimde

MİLLÎ MÜCADELE'DE KARA HARP OKULU:
FOTOĞRAFLARLA ANKARA ABİDİNPAŞA KÖŞKÜ

437

İdareciler ve Öğrenciler Talimhah'ın Önünde Topluca

Öğrencilerden Bazıları, Arkada Abidin Paşa Köşkü

Talimgah'ta Bazı İdareci ve Öğrenciler, Arkada Abidinpaşa Köşkü

MİLLÎ MÜCADELE'DE KARA HARP OKULU:
FOTOĞRAFLARLA ANKARA ABİDİNPAŞA KÖŞKÜ

439

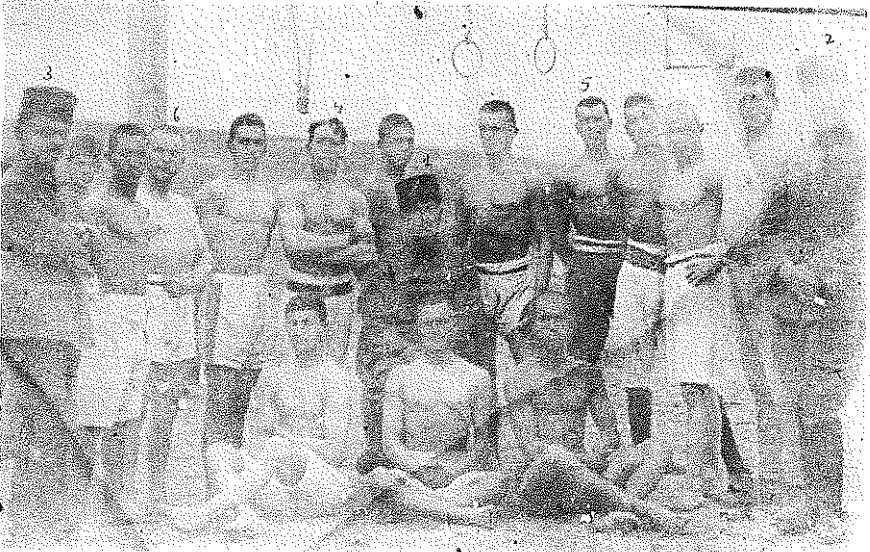
Öğrenciler Eğitimde, Arkada Abidinpaşa Köşkü

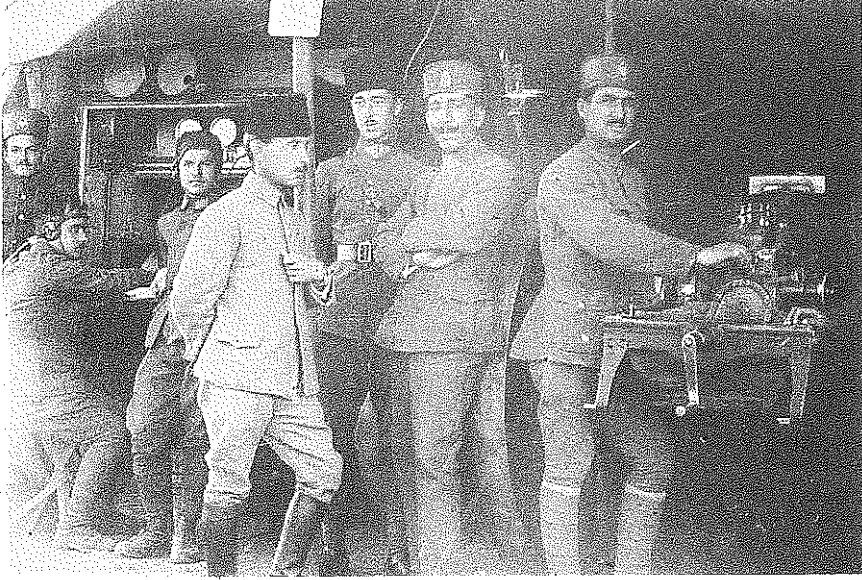
Talimgah'ta Öğrenciler Eğitim Yapıyorlar.

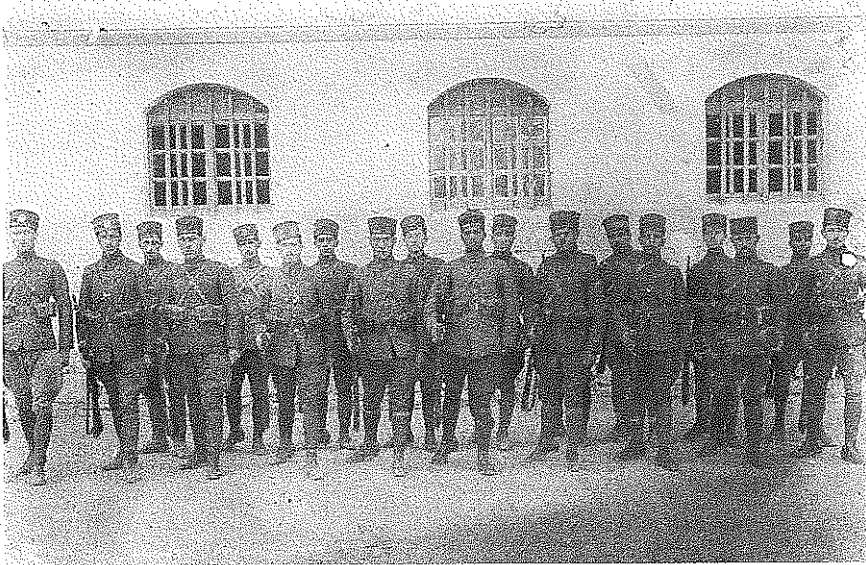
Talimhah'ta Öğrenciler Eğitimde

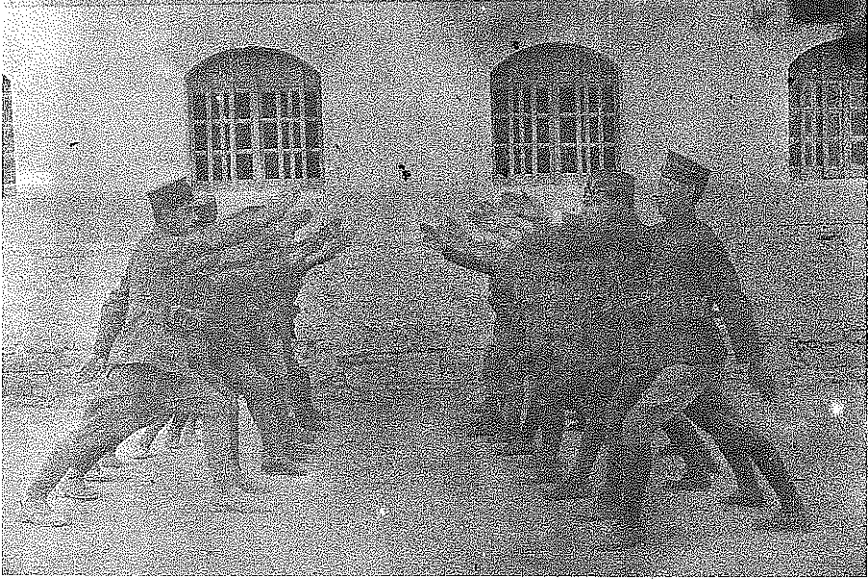
Öğrenciler Barakalardaki Spor Salonunda Savaş Beden Eğitimi'nde

Talimgah'ta Bir Eğitim Sırasında

Talimgah'ta Öğrenciler Eğitim Yapıyorlar.

Talimghah'ta Öğrenciler Eğitim Yapıyorlar.

Öğrenciler Bir Arazi Eğitiminde